

วิจัยประเมินผลโครงการแก้ปัญหาการขาดสารไอโอดีน ภายใต้ชื่อโครงการ ชาวหนองวัวซอ หัวใจ หัวใส ไอคิวดี เพราะมีไอโอดีนกินเพียงพอ Evaluation of the Iodine Program in Nongwuaso District ; good IQ, clever in the sufficiency of iodine intake

บุญโฮม พิวพิชัย*

บทคัดย่อ

การวิจัยประเมินผลเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ Survey Research โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินผลโครงการแก้ปัญหาการขาดสารไอโอดีนของชาวอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ภายใต้ชื่อโครงการ ชาวหนองวัวซอหัวใจ หัวใส ไอคิวดี เพราะมีไอโอดีนกินเพียงพอ ซึ่งโครงการดำเนินการมาแล้ว 1 ปี การประเมินครั้งนี้ใช้แบบจำลองการประเมินชิป (CIPP Model) ประเมินตามแบบจำลอง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพการณ์/บริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ประชากรที่ศึกษากลุ่มตัวอย่าง 372 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง 372 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงถึงร้อยละ 89.78 และส่วนมากเป็นอสม. ร้อยละ 57.80 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและอาศัยในชุมชนเกิน 5 ปี เป็นส่วนใหญ่

ผลการประเมินโครงการทั้ง 4 ด้าน ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามโครงการ ดังนี้ ด้านสภาพการณ์/บริบทค่าเฉลี่ยที่ 4.10 ด้านปัจจัยเบื้องต้นค่าเฉลี่ยที่ 4.20 ด้านกระบวนการค่าเฉลี่ยที่ 4.05 และด้านผลผลิตค่าเฉลี่ยที่ 4.03 นั้นหมายถึง โครงการนี้

เหมาะสมกับพื้นที่ บรรลุวัตถุประสงค์มาก โครงการสามารถดำเนินการต่อให้ยั่งยืนต่อไปได้ โครงการสามารถใช้ทรัพยากร งบประมาณอย่างเหมาะสม ในระยะเวลา 1 ปี โครงการสามารถแก้ไขปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่ง ชุมชนเข้มแข็งขึ้นสามารถบริหารจัดการด้านเกลือไอโอดีนเองได้

ปัญหาอุปสรรคของโครงการพอสรุปได้คือ ความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อต่อการใช้เกลือไอโอดีนบริโภคยังไม่ครอบคลุม

คำสำคัญ: ไอโอดีน, การประเมินผล, แบบจำลองชิป (CIPP Model)

Abstract

This is the survey research. The objectives are to evaluation of Iodine-Solving Problem Program, Nongwuaso district, Udonthani Province in name of “Goof IQ, Clever in the Sufficiency of Iodine Intake” Which has been run for a year. CIPP Model in 4 parts; context, input, process and product has been used. The questionnaires are used to interview 327 VHVs and villagers in Nongwuaso district.

*สาธารณสุขอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

Percentage, mean and standard deviation are used to analyze data.

It found that majority of them are female (89.78%), VHVs (57.80%), primary school and situated in the area for more than 5 years. The attitudes toward the program were shown as follows; mean in part of context = 4.10, input = 4.20, process = 4.05 and product = 4.20. This can be explained that the program was suitable and sustainable and also consumed the appropriate budgets compared with the objectives mentioned earlier. It can be solved the public health problems in the catchments, area and also powerful of community with self alliance.

The obstacles of the program were knowledge; attitude and beliefs of people are not covered.

ความสำคัญและความเป็นมา

จากการที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์อุดรธานี ร่วมกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินกวิจัยเชิงรุกในพื้นที่ของจังหวัดต่างๆ ในพื้นที่เขตตรวจราชการ สาธารณสุขที่ 10 ใน พ.ศ. 2546-2548 พบว่าอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี เป็นอำเภอที่มีภาวะขาดสารไอโอดีนรุนแรง โดยในปี พ.ศ.2548 พบว่าประชาชนในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ได้รับสารไอโอดีนไม่เพียงพอถึง 40% ขึ้นไป ซึ่งสาเหตุหลัก คือ ประชาชนได้รับสารอาหารที่ไม่มีธาตุไอโอดีน หรือมี ก็มีธาตุไอโอดีนต่ำ

ในปี พ.ศ. 2550 คปสอ. หนองวัวซอ ได้มีมาตรการควบคุมหรือป้องกันการขาดสารไอโอดีนของประชากรในอำเภอหนองวัวซอขึ้น โดยเน้นหนักการกระจายเกลือเสริมไอโอดีนที่ได้มาตรฐานสู่ครัวเรือนและให้ความรู้เรื่องธาตุไอโอดีนในวงกว้าง การกระจายเกลือเสริมไอโอดีนสู่ครัวเรือนควบคู่ไปกับการให้ความรู้ผ่านสื่อ เช่น โบปลิว แผ่นพับรายครัวเรือนในลักษณะบูรณาการพื้นที่

จากข้อมูลศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์อุดรธานีและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานีในปี 2550 ยังพบว่าประชาชนชาวอำเภอหนองวัวซอ ยังมีภาวะการขาดสาร

ไอโอดีนในระดับสูงเกือบจะรุนแรงกล่าวคือ 20-39 % โครงการ “ชาวหนองวัวซอ หัวใจ หัวใส ไอโอดีนดี เพราะมีไอโอดีนกินเพียงพอ” จัดเป็นโครงการนำร่องและต่อเนื่องเพื่อแก้ปัญหาการขาดสารไอโอดีนของประชาชนโดยเฉพาะเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของการดำเนินการตามโครงการแล้วโครงการจะมีความเหมาะสมกับการแก้ปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่หรือไม่อย่างไร บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดหรือโครงการจะมีคุณค่านำไปใช้ไปปรับปรุง ใช้เป็นแม่แบบหรือใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจการกำหนดนโยบายผู้บริหารต่อไปได้หรือไม่จึงได้มีการประเมินผลโครงการ “ชาวหนองวัวซอ หัวใจ หัวใส ไอโอดีนดี เพราะมีไอโอดีนกินเพียงพอ” ขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินความเหมาะสมและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจ ดำเนินการโครงการในระยะต่อเนื่อง
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมโครงการกับการใช้ทรัพยากร เช่น งบประมาณ บุคลากรและเวลา
4. เพื่อทราบว่าคุณผลผลิตของโครงการ คือ การลดภาวะขาดไอโอดีนของประชาชนนั้นส่งผลผลิตเหมาะสมคุ้มค่าเพียงใด

ระเบียบวิธีการประเมิน

แบบจำลองที่ใช้ในการประเมิน CIPP Model โดยกำหนดการประเมินดังนี้

- 1.1 การประเมินสถานการณ์/บริบท (Context Evaluation) ประกอบด้วย
 - ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับนโยบาย
 - ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับความต้องการหรือสภาพปัญหาของชุมชน
- 1.2 ประเมินแผนปฏิบัติงาน ทรัพยากรที่ใช้ไปประกอบด้วย
 - การวางแผนงาน
 - ผู้ปฏิบัติงาน

- การจัดระบบ-บัญชี
- ระยะเวลาของการหมุนเวียนทรัพยากร

1.3 ประเมินขั้นตอน วิธีการปฏิบัติตามโครงการ ประกอบด้วย

- ขั้นตอนการจัดซื้อหาเกลือไอโอดีนมาตรฐาน
- ขั้นตอนการสนับสนุนเกลือสู่ครัวเรือน
- การกระจายเอกสารเผยแพร่ความรู้
- การหมุนเวียนเกลือไอโอดีนสู่ครัวเรือน

1.4 ประเมินผลครัวเรือน ประกอบด้วย

- การได้รับเกลือไอโอดีนมาตรฐาน
- การได้รับเอกสารเผยแพร่ความรู้
- การใช้เกลือไอโอดีนปรุงอาหารของครัวเรือน

คำถามของการวิจัย

- ครัวเรือนในเขตอำเภอหนองวัวซอใช้เกลือไอโอดีนมาตรฐานปรุงอาหารหรือไม่
- ประชาชนในอำเภอหนองวัวซอได้รับสารไอโอดีนเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร
- ประชาชนชาวอำเภอหนองวัวซอ มีความรู้ เรื่อง ไอโอดีนหรือไม่ อย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อสม. และ กรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ (ผู้มีส่วนในการกระจายจำหน่ายเกลือไอโอดีน ในหมู่บ้าน) เลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบ

เจาะจง เนื่องจากเป็นกลุ่มหรือเป็นที่ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการนี้โดยเฉพาะ โดยเจาะจงเลือกหมู่บ้านละ 5 คน รวมจำนวน 390 น

1.2 การวิจัยเป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) ใช้ตัวแบบจำลอง ซิป (CIPP Model) ในการวิจัย ประเมินผล

ระยะเวลาและสถานที่ในการวิจัย

หมู่บ้าน 78 หมู่บ้าน ในเขตอำเภอหนองวัวซอ

ระยะเวลา ตั้งแต่ ตุลาคม 2550 ถึง มีนาคม 2551

ผลการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อ ประเมินผลโครงการ

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 372 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 334 คน คิดเป็น ร้อยละ 89.78 ส่วนมากเป็นกลุ่ม อสม. ร้อยละ 57.80 รองลงมาเป็นกรรมการองค์กรต่างๆ ร้อยละ 17.47 การ ศึกษาส่วนมากจบประถมศึกษา ร้อยละ 69.62 รองลงมา เป็นมัธยมศึกษา ร้อยละ 27.15 มีจบปริญญาตรี 1 คน ร้อยละ 0.27 ส่วนมากอยู่ในชุมชนเกิน 5 ปี ที่พักอาศัยใน ชุชนนาน 10-15 ปี เป็นกลุ่มที่มากที่สุด ร้อยละ 57.80 รองลงมาเป็นกลุ่ม 15 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 11.02 เกี่ยวข้องกับ โครงการคือ ส่วนมากเป็น อสม. ร้อยละ 57.80 เป็น ผู้จัดหาเกลือไอโอดีนมาสนับสนุนร้อยละ 21.24 และผู้ซื้อ เกลือบริโภคร้อยละ 20.97

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมาย การประเมินโครงการด้านบริบท (Context)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลความ
1. โครงการนี้สำคัญกับชาวบ้าน	4.20	0.80	มาก
2. โครงการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ	4.12	0.82	มาก
3. โครงการนี้สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงสาธารณสุข	4.11	0.79	มาก
4. โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ชัดเจน	4.16	0.84	มาก
5. โครงการนี้มีวัตถุประสงค์มีผลลัพธ์ชัดเจน	4.02	0.88	มาก
6. โครงการนี้ชุมชนสานต่อดำเนินการให้ยั่งยืนได้	4.17	0.81	มาก
7. โครงการนี้ อบต. โรงเรียน ยอมรับและมีส่วนร่วม	4.06	0.79	มาก
8. โครงการนี้ส่งผลให้ชาวบ้านมีความรู้เรื่องไอโอดีน	4.07	0.88	มาก
9. โครงการนี้สอดคล้องกับปัญหาของชาวบ้าน	4.08	0.73	มาก
10. โครงการนี้ส่งเสริมประชาธิปไตย เสมอภาคทุกครัวเรือน มีโอกาสได้รับเกลือไอโอดีน	4.10	0.78	มาก

จากตารางที่ 1 การประเมินผลด้านสภาพการณ์ทั่วไปของโครงการโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับ 1 คือ โครงการนี้มีความสำคัญกับชาวบ้านค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.20 รองลงมาคือโครงการนี้สามารถดำเนินการให้ยั่งยืนได้ค่าเฉลี่ยสูง 4.17 น้อยที่สุดคือ โครงการนี้มีผลลัพธ์ชัดเจน ค่าเฉลี่ย 4.02

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความหมายการประเมินโครงการด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลความ
1. มีจุดพักเก็บเกลือไอโอดีนก่อนสนับสนุนสู่ครัวเรือน	4.22	0.77	มาก
2. จุดผลิต-สนับสนุนเกลือไอโอดีนมีเพียงพอ	4.24	0.76	มาก
3. เกลือไอโอดีนมีมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข	4.24	0.79	มาก
4. ชาวบ้านยินดีซื้อเกลือไอโอดีนบริโภค	4.40	0.73	มาก
5. งบประมาณที่จัดซื้อเกลือไอโอดีนมาขายหมุนเวียน ในชุมชนมีเพียงพอ (ก.ก.ละ 7 บาท)	4.19	0.79	มาก
6. งบประมาณหมุนเวียนกลับคืนมาได้ดี	4.27	0.81	มาก
7. งบประมาณเพิ่มพูนไม่สูญหาย	4.25	0.80	มาก
8. หน่วยงานอื่นเช่น ศูนย์เด็กโรงเรียนมารับบริการเกลือ ไอโอดีนด้วย	4.12	0.80	มาก
9. เกลือไอโอดีนไม่เคยขาดจากชุมชน	4.03	0.90	มาก
10. เกลือไอโอดีนจากแหล่งผลิตที่นำมาขายได้มาตรฐาน	4.13	0.80	มาก

จากตารางที่ 2 การประเมินโครงการด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ความคิดเห็นอยู่ระดับมาก มากที่สุดคือชาวบ้าน ยินดีซื้อเกลือไอโอดีนบริโภค ค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.40 รองลงมาคือ งบประมาณที่จัดซื้อ หมุนเวียนกลับคืนมาได้และ งบประมาณไม่สูญหาย โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.27 และ 4.25 ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ เกลือไอโอดีนไม่เคยขาดจากชุมชน ค่าเฉลี่ยที่ 4.03

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความ การประเมินโครงการด้านกระบวนการ (Process)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลความ
1. ชุมชนมีการวางแผนจัดซื้อเกลือไอโอดีนรอบใหม่	4.15	0.81	มาก
2. กรรมการ,ผู้เกี่ยวข้องที่สนับสนุนเกลือไอโอดีนแก่ชุมชน มีการให้ความรู้แก่ผู้ซื้อด้วย	4.09	0.84	มาก
3. มีการแจกเอกสารเผยแพร่ความรู้	4.25	0.96	มาก
4. มีการประชาสัมพันธ์ด้านเกลือไอโอดีน	4.12	0.86	มาก
5. ผู้สนใจในชุมชนมีการสอบถามไขว่คว้าหาความรู้ด้านไอโอดีน	4.05	0.85	มาก
6. เกลือไอโอดีนในชุมชนมีสำรองตลอดเวลา	4.03	0.90	มาก
7. ชุมชนมีการวางแผนด้านราคาเกลือไอโอดีน (ตรึงราคา ขึ้นราคา ลดราคา)	4.11	0.82	มาก
8. มีข้อมูลด้านครัวเรือนที่บริโภคเกลือไอโอดีนประจำ	3.99	0.73	มาก
9. มีข้อมูลครัวเรือนที่ขาดเกลือไอโอดีน	3.87	0.82	มาก
10. มีข้อมูลแหล่งผลิตเกลือไอโอดีน	3.89	0.92	มาก

จากตารางที่ 3 การประเมินโครงการด้านกระบวนการพบว่า ความคิดเห็นต่อการดำเนินการโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยสูงสุด อยู่ที่มีการแจกเอกสารเผยแพร่ความรู้ด้านไอโอดีน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.25 รองลงมาคือ มีการวางแผน การซื้อเกลือไอโอดีนมาขายรอบใหม่และมีการประชาสัมพันธ์การขายเกลือไอโอดีน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 และ 4.12 ตามลำดับ ที่น้อยสุดอยู่ที่กลุ่มข้อมูลคือ การมีข้อมูลครัวเรือนที่บริโภคเกลือไอโอดีน ข้อมูลแหล่งผลิตเกลือไอโอดีนและข้อมูลครัวเรือนที่ขาดเกลือไอโอดีน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.99,3.89 และ 3.87 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความการประเมินโครงการด้านผลผลิต (Product)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความ
ด้านผลผลิต (Product)			
1. คริวเรือนได้บริโภคเกลือไอโอดีน	4.11	0.83	มาก
2. ชาวบ้านรู้จักหรือที่ขายเกลือไอโอดีน	4.05	0.85	มาก
3. เกลือไอโอดีนในชุมชนจัดหาสะดวก	4.23	0.80	มาก
4. ชุมชนมีความรู้ด้านไอโอดีน	4.06	0.86	มาก
5. ชุมชนมีผู้รู้ด้านเกลือไอโอดีนและแนะนำผู้อื่นได้	4.00	0.79	มาก
6. เกลือไอโอดีนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับวิถีชีวิตการบริโภคของชุมชน	4.08	0.84	มาก
7. เกลือไอโอดีนใช้หมักอาหารพื้นบ้านได้ เช่น ปลาร้า, หน่อไม้ดอง	3.68	0.88	มาก

ตารางที่ 4 การประเมินผลโครงการด้านผลผลิตพบว่า ภาพรวมการดำเนินการโครงการนี้ด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่เกลือไอโอดีนในชุมชนจัดหาสะดวก ค่าเฉลี่ย 4.23 รองลงมาคือ คริวเรือน ได้รับบริโภคเกลือไอโอดีน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.11 ที่น้อยที่สุดคือ เกลือไอโอดีนใช้หมักอาหารพื้นบ้านได้เช่น ปลาร้า หน่อไม้ดอง มีความเห็นน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.68

ปัญหาอุปสรรค

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มประชากรตัวอย่าง 372 คน มีผู้ระบุปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามโครงการมาจำนวน 12 คน โดยแยกได้ดังนี้

1. บางคนไม่ต้องการเอกสารให้ความรู้
2. เกลือไอโอดีนมีรสเค็มจัดมากกว่าเกลือธรรมดา
3. บางคริวเรือนใช้เกลือปรุงอาหารเพียงจำนวนน้อย ใช้เครื่องเค็มอย่างอื่นมาก เช่น น้ำปลา ซอส
4. ซื้อเกลือไปแล้ว 1 ก.ก. 6 เดือน คริวเรือนยังไม่หมด
5. ซื้อเกลือไอโอดีนไปไว้เพื่อให้มีเหมือนคริวเรือนอื่น
6. บางครอบครัวใช้มากผิดปกติ เช่น 3-4 ก.ก./เดือน

ข้อเสนอแนะ

ในกลุ่มตัวอย่าง 372 ราย ให้ข้อเสนอแนะมา 8 ราย พอสรุปข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

1. เอกสารให้ความรู้ให้คริวเรือนรับไปติดไว้ห้องครัวเลย
2. บริการฟรีกับผู้ที่ทำอาหารในโรงเรียนและในศูนย์เด็ก
3. ขายเกลือให้ได้กำไรอย่างน้อย ก.ก. ละ 1 บาท เช่น 7 บาท ขาย 8 บาท
4. ให้โฆษณาเกลือไอโอดีนทางหอกระจายข่าว
5. ให้พาไปดูโรงงานผสมเกลือไอโอดีน อ.บ้านดุงด้วย
6. ให้ทดลองใช้เกลือไอโอดีนทำปลาร้า หน่อไม้ดองดูว่าจะเสียหรือไม่
7. ใช้เกลือแปลงพัน

สรุปการประเมินผลโครงการ อภิปรายและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยประเมินผลโครงการ ชาวหนองวัวซอ หัวไว หัวใส ไอคีวิต เพราะมีไอโอดีนกินเพียงพอ โดยใช้แบบจำลองการประเมินชีพ (CIPP Model) สรุปผลการประเมินดังนี้

ด้านสภาพการณ์/บริบท (Context)

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม 372 คน มีความคิดเห็นการดำเนินการโครงการนี้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.10 สรุปได้ว่าโครงการนี้มีความสำคัญกับชาวบ้าน สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงสาธารณสุข แก้ไขปัญหาสาธารณสุขในชุมชนได้ วัตถุประสงค์ชัดเจนและบรรลุวัตถุประสงค์ ชาวบ้านสามารถสานต่อให้ยั่งยืนได้ องค์การอื่น เช่น โรงเรียน, อบต. รับรู้สนับสนุนโครงการนี้ด้วย ชุมชนมีความเสมอภาคไม่แตกแยก

ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)

ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า การดำเนินการตามโครงการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยถึง 4.20 เรียงเป็นรายชื่อ สรุปได้ว่า ชาวบ้านยินดีซื้อเกลือไอโอดีนบริโภค งบประมาณหมุนเวียนได้ดี เพิ่มพูนกำไรไม่สูญหาย แหล่งผลิตเกลือไอโอดีนมีเพียงพอและได้มาตรฐาน ศูนย์เด็กเล็กโรงเรียนก็ซื้อเกลือไอโอดีนปรุงอาหาร เกลือไอโอดีนมีสนับสนุนในชุมชนตลอดเวลา

ด้านกระบวนการ (Process)

ด้านกระบวนการ กลุ่มประชากรศึกษาให้ความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยถึง 4.05 เมื่อพิจารณารายชื่อ พอสรุปได้ว่า หากมีการมาซื้อเกลือไอโอดีน มีการแจกแจงเอกสารเผยแพร่ความรู้ด้วย ชุมชนมีแผนการจัดซื้อเกลือมาสำรองไว้ มีการประชาสัมพันธ์เรื่องเกลือไอโอดีน และประชาสัมพันธ์เรื่องราคาเกลือไอโอดีนในการกำหนดราคาแต่ละช่วงเวลา ข้อมูลด้านครัวเรือนที่บริโภค

เกลือไอโอดีนและไม่บริโภคเกลือไอโอดีนมีในชุมชน ชุมชนทราบที่ไปที่มาเกลือไอโอดีนคือจุดผลิตเกลือที่อำเภอบ้านดุง

ด้านผลผลิต (Product)

กลุ่มประชากรที่ศึกษา ให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินการตามโครงการนี้ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยถึง 4.03 เมื่อพิจารณารายชื่อสรุปได้ว่า เกลือไอโอดีนในชุมชนจัดหาสะดวก ครัวเรือนในชุมชนได้บริโภคเกลือไอโอดีนในจำนวนครบครัวสูง ชุมชนมีความรู้เรื่องไอโอดีนและชาวบ้านรู้จักจุดขายเกลือไอโอดีนเกลือไอโอดีนเป็นเครื่องเค็มประกอบอาหารในวิถีชีวิตชุมชน และชุมชนสามารถแนะนำชุมชนอื่นได้ ชาวบ้านยังไม่นิยมใช้เกลือไอโอดีนทำปลาร้า หรือหน่อไม้ดอง

ข้อเสนอแนะ

การประเมินผลโครงการครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา ดังนี้

- การให้สุขศึกษา, ประชาสัมพันธ์ด้านความรู้ ความเข้าใจ เรื่องไอโอดีนเป็นวงกว้างมีความจำเป็นและสำคัญมาก
- การให้ความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ เช่น อบต. ปกครอง ครุ ตำรวจ ฯลฯ เป็นสิ่งนำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ
- การควบคุม กำกับ การปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ของโครงการเป็นสิ่งสำคัญ
- ผู้ปฏิบัติ หรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการต้องมีการกระตุ้น พื้นฟูความรู้อย่างต่อเนื่อง
- โครงการควรต่อเนื่องทุกระยะไม่หยุดซังก

บรรณานุกรม

- จินตนา ว่องวิไลรัตน์. **ประเมินสถานการณ์การขาดสารไอโอดีนโดยใช้ระดับ THS ของทารกแรกเกิด เขต 10.** ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์อุดรธานี 2550.
- ธาดูไอโอดีน. กองอาหาร, **กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์,** กระทรวงสาธารณสุข, นนทบุรี, 2550.
- ประชุม รอดประเสริฐ. **การบริหารโครงการ.** กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์, 2529.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. **การวิจัยประเมินผล.** กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2539.

